

4. Красноперов В. И., Красноперова Л. А. Развитие познавательной активности учащихся на уроках математики. *Инновационные педагогические технологии* : материалы Междунар. науч. конф. Казань : Бук, 2014. С. 180–183.
5. Лозова В. І. Цілісний підхід до формування пізнавальної активності школярів. Харків : ОВС, 2000. 175 с.
6. Щербаківа Н. М. Шляхи формування пізнавальної самостійності учнів. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. 2013. № 1. С. 156–159.

References:

1. Vilkeev D. V. (1967) Poznavatel'naya deyatelnost uchashchikhsya pri problemnom kharaktere obucheniya osnovam nauk v shkole [Cognitive activity of students with the problematic nature of teaching the basics of science at school]. Kazan. 76 s. [in Russian].
2. Kovtonyuk G. M. Samostiyna piznavalna diyalnist shkolyariv yak efektyvna forma navchalnoi diyalnosti [Independent cognitive activity of pupils as an effective form of educational activity]. *Naukovi zapiski Vinnitskogo derzhavnogo pedagogichnogo universitetu imeni Mikhayla kotsyubinskogo. Seriya: Pedagogika ta psikhologiya*. Vinnitsya : TOV Firma «Planer», 2010. № 31. S. 71–74 [in Ukrainian].
3. Kramarenko T. G., Kolchuk T. V. Pro formuvannya piznavalnoi aktivnosti uchniv u protsesi navchannya geometrii z vikoristanniam IKT [On the formation of cognitive activity of students in the process of teaching geometry using ICT]. *Didaktika matematiki: problemi i doslidzhennya : mizhnarodniy zbirnik naukovikh robot*. Donetsk, 2009. Vip. 32. S. 34–37 [in Ukrainian].
4. Krasnoperov V. I., Krasnoperova L. A. Razvitie poznatel'noy aktivnosti uchashchikhsya na urokakh matematik [Development of cognitive activity of students in mathematics lessons]. *Innovatsionnye pedagogicheskie tekhnologii: materialy Mezhdunar. nauch. konf.* Kazan: Buk, 2014. S. 180–183 [in Russian].
5. Lozova V. I. Tsilisniy pidkhid do formuvannya piznavalnoi aktivnosti shkolyariv [A holistic approach to the formation of cognitive activity of students]. Kharkiv : «OVS», 2000. 175 s. [in Ukrainian].
6. Shcherbakova N. M. Shlyakhi formuvannya piznavalnoi samostynosti uchniv [Ways of formation of cognitive independence of students]. *Naukovi zapiski NDU im. M. Gogolya. Psikhologo-pedagogichni nauki*. 2013. № 1. S. 156–159 [in Ukrainian].

Hranovska T. Ya., Prokopenko A. I. Analysis of ways of forming cognitive independence in primary school students in studying the cycle of fine and natural sciences

The article analyzes and generalizes the notion of cognitive independence of students. The author defines its role and importance in the study of natural sciences by students of primary school. The basic features of cognitive independence in students are described and the conditions for its successful formation in the study of natural sciences are outlined. The genesis of the concepts of cognitive activity and autonomy is analyzed. The interdependence of these concepts is determined, and their differences are analyzed.

Possible ways of forming cognitive independence are analyzed in the article. The most effective ways of forming the cognitive independence of primary school students in the study of natural sciences are determined by the use of heuristic methods of teaching, the creation of problematic situations in lessons, the introduction of elements of curiosity and game forms of work with students in the educational process, involving students in research activities. The article emphasizes the importance of involving adolescents in active educational activities and forming a cognitive interest in the study of natural sciences.

An important way at the current stage of education is the continuous use of information and communication technologies, which are able to diversify the educational process and make it more evident. It is stated that the use of ICT helps to increase the motivation for learning, as well as the development of cognitive independence of students through the ability to perform various tasks in the process of science.

Particular attention should be paid to mobile technologies, which provide ample opportunity for students to learn in different settings. The article gives examples of the practical use of heuristic and play forms and methods in life cycle lessons. It is stated that playing activity is one of the main aspects of formation of cognitive independence.

The author proposes the basic aspects of the use of information and communication technologies, in particular, mobile ones for activating and forming the cognitive independence of students in science lessons. The article outlines prospects for future pedagogical research.

Key words: cognitive autonomy, cognitive activity, exact and natural disciplines, forms and methods of teaching, information and communication technologies, mobile technologies.

УДК 81'243:378.147.091

DOI <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-70.20>

Денисенко І. І., Тарасюк А. М.

ІНОЗЕМНА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Розглядаються аспекти формування професійної мобільності майбутніх фахівців в умовах євроінтеграції засобами іноземної мови. Автор розглядає поняття «академічна мобільність» як один із компонентів соціальної мобільності, як інтегративну якість готовності та здатності студента до якісного і швидкого опанування основними (інваріантними) та професійними (варіативними) компетенціями; безперервне підвищення рівня своєї компетентності в різноманітних видах майбутньої професійної діяльності, успішному кар'єрному зростанні; визначення власної траєкторії професійного розвитку й ефективної діяльності в різних соціально-професійних спільнотах, самореалізацію студента в майбутній професії та житті.

Зазначається, що потенціал іноземної мови не використовується повною мірою, оскільки навчання цієї дисципліни ведеться практично окремо з формуванням професійної компетенції майбутнього фахівця, спостерігається відсут-

ність навчально-методичного забезпечення цілеспрямованого формування професійної компетентності студентів засобами іноземної мови.

На основі аналізу практичного досвіду викладання курсу іноземної мови в закордонних вищих навчальних закладах на базі предметно-мовленого інтегрованого навчання CLIL (Content and Language Integrated Learning) розглядаються переваги інноваційного навчання, яке спрямоване на задоволення професійно-освітніх потреб студентів, розвиток професійної мобільності і творчого мислення. Указано на деякі проблеми, що виникають під час упровадження технології в навчальний процес, і виділено певні вимоги до викладача іноземної мови та організаційного процесу.

Зроблено висновок, що вивчення іноземної мови та немовного предмета водночас є додатковим засобом для досягнення високих освітніх результатів, технологія CLIL є інноваційним підходом до навчання іноземних мов у вищій школі, що дає можливість вирішити не тільки проблему формування професійної мобільності майбутнього фахівця, а й істотно підвищити мотивацію студентів до вивчення іноземної мови, сформувані в них навички свідомо й вільно застосовувати іноземну мову в процесі професійної комунікації; розширити кругозір студентів, знання та прийняття інших культур і цінностей; сформувати й удосконалити лінгвістичні та комунікативні компетенції за допомогою вивчення іноземної мови, подолати мовлений бар'єр як у студентів, так і у викладачів.

Ключові слова: академічна мобільність, євроінтеграція, європейська перекладна й накопичувальна система кредитів, предметно-мовлене інтегроване навчання, комунікативна компетенція, іноземна мова, вищий навчальний заклад.

У світовій спільноті сьогодні спостерігається інтеграція абсолютно всіх сфер діяльності людини, що відбивається й на системі вищої професійної освіти в Україні. Відбувається формування єдиного освітнього простору, в якому більша частина освітніх стандартів вищих навчальних закладів різних країн повинна мати єдине значення.

Сьогодні академічна мобільність студентів має вагомe значення не тільки як механізм успішної інтеграції українських вищих навчальних закладів у міжнародний освітній простір, а й те, що вона надає доступ до більш прогресивних освітніх програм і гарантує багато дослідницьких можливостей; стає фактором, який сприяє поліпшенню якості вищої освіти, а також формуванню нових трудових ресурсів. В умовах інтенсивного розвитку світового ринку праці мобільність насамперед розглядається як конкурентна перевага фахівця. Різні види мобільності (соціальна, кар'єрна, освітня, професійна тощо) сприяють підвищенню ефективності розподілу трудових ресурсів. У міжнародній спільноті мобільність є суттєвою ресурсною характеристикою майбутнього фахівця як на ринку праці, так і в освітньому процесі, оскільки різні види мобільності певним чином впливають на зростання ефективності розподілу трудових ресурсів.

Однією з основних цілей Болонських перетворень (упровадження дворівневої концепції «бакалавр – магістр») є формування Європейського простору вищої освіти, що створює сприятливі умови для підготовки студентів за програмами бакалаврату й магістратури протягом одного або декількох семестрів, проходження підготовки за певним курсом, вивчення окремих модулів та отримання подвійного диплома у вищому навчальному закладі іншої країни. Узгодження освітніх програм і планів української вищої школи з іноземними, впровадження кредитно-модульної системи навчальних дисциплін дає можливість у повному обсязі скористатися студентам такими перспективами. European Transfer and Accumulating System (ECTS) – європейська перекладна й накопичувальна система кредитів ґрунтується на оцінюванні навчальної діяльності студента та вважається необхідним компонентом для досягнення цілей навчання за певною програмою. Ця система призначається для підвищення прозорості освіти і сприяє мобільності студентів у Європі через накопичення та переведення кредитів.

Україна залучилася до процесу створення загальноєвропейського простору вищої освіти тоді, коли в Європейських країнах уже кілька десятків років активно функціонували програми академічної мобільності, що виконуються за допомогою підтримки федеральних структур і незалежних академічних фондів. Усього лише кілька років тому українські дослідники стали розглядати професійну мобільність як особливу професійно значущу якість особистості випускника вищої школи й необхідну характеристику на ринку праці.

Натепер проведення аналізу здійснення інтеграційних механізмів, порівняння їх результативності розглядається дослідниками цього питання як один із пріоритетних напрямів. Українські студенти мають можливість проводити науково-дослідну роботу, навчатися та співпрацювати з відомими вищими навчальними закладами Європи. Оскільки сучасне суспільство вимагає від фахівців абсолютно нових знань і навичок, вільного володіння іноземними мовами в рамках партнерства із закордонними країнами, Європейська Комісія не тільки поліпшує чинні освітні програми, а й активно впроваджує нові. Завдяки таким міжнародним академічним програмам, як «Erasmus Mundus», «Tempus», «Socrates», «Jean Monnet», які забезпечують активізацію міжнародного партнерства й сприяють професійній мобільності, українські вчені, викладачі, студенти можуть проходити навчання і працювати за кордоном [2, с. 20–24].

Низка сучасних авторів розглядає професійну мобільність студента як якість, що інтегрує конкретні знання, вміння й навички, які дають йому змогу успішно реалізовувати активну професійну позицію. Так само в це визначення можна включити інформованість про перспективи професійного розвитку та професійної мобільності; наявність теоретичних знань у сфері майбутньої професії; комплекс таких умінь, як критичне ставлення до інформації, яку надає Інтернет і масмедіа; пошук і раціональне використання професійно важливої інформації; організацію, структурування безперервної академічно-професійної діяльності; самостійне визначення та швидке вирішення проблемних завдань; оперативне перемикавання з одного виду академічно-

професійної діяльності на іншій. Однак навички ділової та професійної комунікації, вміння працювати в колективі, групі або професійній команді, володіння передовими інформаційними та комунікаційними технологіями, навички професійно-орієнтованої усної та письмової комунікації іноземною мовою, на наш погляд, набувають пріоритетного значення. У цьому контексті дисципліна «Іноземна мова» є засобом формування комунікативного складника інформаційної культури студентів вищої школи в процесі пошуку професійно значущої інформації та дослідницької діяльності з іншомовними інформаційними джерелами, під час використання інформаційних і комунікаційних технологій.

З метою успішного формування професійної мобільності майбутніх фахівців насамперед необхідно переглянути традиційний підхід до викладання іноземної мови у вищій школі й організувати навчальний процес так, щоб засоби іноземної мови гарантували майбутньому фахівцю міцну іншомовну платформу і стали стимулом щодо його кар'єрного зростання. Навчальний процес варто будувати на основі поділу дисциплін і посилення спеціалізації, на паралельній інтеграції в процесі вивчення єдиних визначень з метою отримання цілісного уявлення про досліджувані об'єкти.

Проведене дослідження сучасних науково-методичних робіт стосовно проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців в українських вищих навчальних закладах указує на те, що потенціал іноземної мови не розкривається в повному обсязі, спостерігається відсутність навчально-методичного забезпечення цілеспрямованого формування професійної компетентності студентів засобами іноземної мови; навчальний процес із дисципліни «Іноземна мова» проходить фактично окремо від процесу формування професійної компетенції студента, у результаті призводить до того, що він не має цілісного поняття про зміст майбутньої професійної діяльності [3, с. 93].

Мета статті – дослідити роль вивчення іноземної мови у вищому навчальному закладі в процесі формування професійної мобільності майбутнього фахівця, виявлення переваг і недоліків упровадження методики CLIL (предметно-усне інтегроване навчання) в освітній процес, спрямованого на задоволення професійно-освітніх потреб студентів і розвиток їхньої професійної мобільності.

Проведений аналіз науково-методичної літератури дає нам можливість розглядати поняття «академічна мобільність» як один із компонентів соціальної мобільності, як інтегративну якість готовності й здатності студента до якісного та швидкого опанування основними (інваріантними) та професійними (варіативними) компетенціями; безперервне підвищення рівня своєї компетентності в різноманітних видах майбутньої професійної діяльності, успішне кар'єрне зростання; визначення власної траєкторії професійного розвитку й ефективної діяльності в різних соціально-професійних спільнотах, самореалізацію студента в майбутній професії та житті.

Дослідники цього питання підкреслюють, що академічна мобільність є комплексним і багатоплановим процесом інтелектуального просування, обміну не тільки науковими та культурними знаннями, а й різними ресурсами, технологіями, що дають студентам змогу самостійно формувати свій професійно-освітній потенціал. Відповідно, крім зовнішнього фактору вагомості академічної мобільності, ми можемо виділити й внутрішній фактор, а саме особисту зацікавленість і бажання студента мислити по-іншому, стати суб'єктом міжкультурної та академічної погодинної комунікації, визначати прогалини в конкретному розділі власних знань або, навпаки, бути носієм нової наукової інформації.

Розглядаючи дисципліну «Іноземна мова» як інструмент розширення знань і можливостей у професійній сфері, насамперед варто відзначити важливість застосування інноваційних освітніх технологій у процесі навчання іноземних мов у вищій школі, які орієнтовані на креативне виховання особистості студента в інтелектуальному та емоційному вимірі. Розвивальне навчання, проектування, проблемне навчання, рівнева диференціація, тестова система, навчання в грі, занурення в іншомовну культуру, навчання у співпраці, здоров'язбережувальні, дослідні, інформаційно-комунікативні та особистісно-орієнтовані технології стають пріоритетними в навчальному процесі. За такої цільової установки пізнавальні універсальні дії розглядаються як ключові елементи освітнього стандарту. Це пояснюється тим, що одним із компонентів психічного розвитку особистості вважається його пізнання, яке передбачає сформовану наукову картину світу, здатність організувати свою інтелектуальну діяльність, знання стратегій і засобів навчання, формування репрезентативного, символічного, логічного, креативного мислення, продуктивної уяви, пам'яті, уваги й рефлексії. Однією з таких перспективних інноваційних технологій вважається предметно-мовне інтегроване навчання CLIL (Content and Language Integrated Learning).

CLIL розглядає вивчення іноземної мови як інструмент для вивчення інших дисциплін, що формує в студента потребу в навчальному процесі, даючи йому можливість переглянути і сформувати власні комунікаційні навички в тому числі рідною мовою. Дослідники цієї технології надають таке визначення: CLIL – «дидактична методика, що дає змогу сформувати лінгвістичні та комунікативні іншомовні компетенції в студента в такому ж навчальному контексті, в якому в них формуються й розвиваються загально-навчальні знання й уміння» [5].

Сьогодні багато європейських вищих навчальних закладів ефективно застосовують методику CLIL в академічному процесі, що дає можливість готувати не лише фахівців у певній професійній сфері, а й фахівців, які володіють іноземною мовою на високому рівні.

Практичний досвід закордонних вищих шкіл використання цієї технології дає змогу виділити такі переваги її впровадження в освітній процес:

– спостерігається очевидне підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови. Навчальний процес стає більш цілеспрямованим, оскільки іноземна мова застосовується з метою вирішення певних комунікативних завдань. Потрапляючи в ситуації комунікації іноземною мовою, студенти не можуть повною мірою продемонструвати свої знання в профільних сферах, не маючи достатнього рівня знань іноземної мови, унаслідок чого вони не можуть спілкуватися на професійні теми. Тому іншомовні комунікативні уміння в професійному контексті стають пріоритетним напрямом у сучасній вищій освіті;

– студенти мають можливість поповнити свої знання щодо культури мови, що вивчається, що призводить до розвитку їхньої соціокультурної компетенції. Студент отримує досить значний обсяг мовленого матеріалу, що є повноцінним зануренням у природне мовлене середовище;

– робота над різними темами дає можливість студентам вивчити специфічні терміни, конкретні мовлені конструкції та кліше, що не тільки допомагає поповнити словниковий запас предметною термінологією, а й готує їх до подальшого вивчення та використання набутих знань і вмінь;

– також перевагами методики CLIL є націленість на задоволення професійно-освітніх потреб студентів, їхню професійну мобільність і креативне мислення. Методична підтримка навчального процесу будується на застосуванні варіативних навчальних програм, активних форм і методів навчання, особистісно-орієнтованого та диференційованого підходів до навчального процесу.

Але, крім низки переваг методики CLIL, упровадження технології в навчальний процес має деякі недоліки:

– спостерігається недостатність знань із конкретної профільної дисципліни у викладачів іноземної мови. Тому з метою успішної реалізації таких програм у вищій школі необхідно збільшити кількість кваліфікованих викладачів, які можуть проводити лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття на досить високому рівні іноземною мовою. Одним із засобів розв'язання цієї проблеми є навчання іноземної мови викладачів профільних дисциплін і консультації їх у процесі підготовки лекцій і навчально-методичних матеріалів викладачами кафедр іноземних мов;

– недостатній рівень володіння іноземною мовою студентами є також проблемою, оскільки призводить до збільшення навантаження студентів, до певних психологічних проблем, які безпосередньо пов'язані із засвоєнням навчального матеріалу іноземною мовою;

– спостерігається нестача навчально-методичних програм і підготовки навчального матеріалу, який би повною мірою задовольняв усі потреби студентів.

У процесі застосування методики CLIL висуваються певні вимоги й до самого викладача іноземної мови. На думку дослідників цієї технології, викладач повинен не тільки успішно організувати міждисциплінарні зв'язки, а й визначити стратегії колегіальності з викладачами профільних дисциплін для застосування спеціальної професійної термінології, текстів, макетів документів [6]. Для ефективного формування в студентів компонентів професійної мобільності від студентів вимагається не тільки вивчення необхідного академічного матеріалу, а й активне прийняття самої ідеї професійної готовності, що передбачає знання іноземної мови на досить високому рівні.

Методика CLIL вимагає також нового підходу до організації та проведення занять. Викладачам варто активно застосовувати різноманітні форми презентації навчального матеріалу, організацію навчального процесу, який орієнтований на індивідуальну та креативну діяльність студентів. Процес вивчення основних профільних дисциплін буде викликати більшу зацікавленість студентів і стане набагато ефективнішим, якщо буде проводитися в контексті діяльнісного й комунікативного підходу, властивого заняттям з іноземної мови.

Висновки. Академічна мобільність розглядається як необхідний компонент інтернаціоналізації вищої освіти в сучасних умовах, ключовий аспект розвитку міжнародної діяльності вищих навчальних закладів в Україні та підвищення їхньої конкурентоспроможності на міжнародній освітній і науковій арені. Активна участь у програмах академічної мобільності й міжнародних проектах вимагає високого рівня іншомовної підготовки, тому, попри перераховані вище недоліки використання CLIL, ця технологія є інноваційним підходом до навчання іноземних мов у вищій школі, що дає можливість вирішити не тільки проблему формування професійної мобільності майбутнього фахівця, а й істотно підвищити мотивацію студентів до вивчення іноземної мови, сформувати в них навички свідомо та вільно застосовувати іноземну мову в процесі професійної комунікації; розширити кругозір студентів, знання і прийняття інших культур і цінностей; сформувати й удосконалити лінгвістичні та комунікативні компетенції за допомогою вивчення іноземної мови, подолати мовлений бар'єр як у студентів, так і у викладача.

Використана література:

1. Гурье Л. И., Маркина Л. Л. Подготовка преподавателей вуза к инновационной профессионально-педагогической деятельности. *Высшее образование в России*. 2009. С. 91–95.
2. Мирончук Н. М. Академічна мобільність як фактор інтеграції України у світовий освітній простір. *Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном* / за ред. проф. С. С. Вітвицької, доц. Н. М. Мирончук. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 20–24.
3. Менш Е. А. Инновационное моделирование как средство формирования профессиональной иноязычной компетенции. *Высшее образование в России*. 2013. № 10. С. 90–97.
4. О рекламе : Федеральный закон. URL: <http://base.garant.ru/12145525/>.

5. Что такое Академическая мобильность? URL: <http://edugid.ru/spravochnik-abiturs/499-chto-takoe-akademicheskaya-mobilnost>.
6. Coyle D. (2015). Content and Language Integrated Learning Motivating Learners and Teachers. URL: <http://blocs.xtec.cat/clilpractiques1/files/2008/11/slrcoyle.pdf>.
7. Marsh D. (2002). Content and Language Integrated Learning: The European Dimension – Actions, Trends and Foresight Potential. URL: (<http://europa.eu.int/comm/education/languages/index.html> (Access Date: 30.01.2015).

References:

1. Gure, L. I., & Markina, L. L. (2009). Podgotovka prepodavateley vuza k innovatsionnoy professionalno-pedagogicheskoy deyatelnosti [Training university professors for innovative professional pedagogical activity]. Russia «Vyisshie obrazovanie» [in Russian].
2. Myronchuk, N. M. (2014). Akademichna mobilnist yak faktor intehtatsii Ukrainy u svitovyi osvittii prostir [Academic mobility as a factor of Ukraine's integration into the world educational space]. *Modernizatsiia vyshchoi osvity v Ukraini ta za kordonom – Modernization of higher education in Ukraine and abroad.*; S. S. Vitvytskoi, N. M. Myronchuk (Ed.). Zhytomyr: ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].
3. Mensh, E. A. (2013). *Innovatsionnoe modelirovanie kak sredstvo formirovaniya professionalnoy inoyazychnoy kompetentsii [Innovative modeling as a means of forming professional foreign language competence]*. Russia «Vyisshie obrazovanie» [in Russian].
4. Federalnyi zakon «O reklame» [Federal Law «On Advertising»]. (n.d.). [base.garant.ru](http://base.garant.ru/12145525/). Retrieved from <http://base.garant.ru/12145525/> [in Russian].
5. Chto takoe Akademicheskaya mobilnost? [What is academic mobility?]. (n.d.). [base. edugid.ru](http://edugid.ru/spravochnik-abiturs/499-chto-takoe-akademicheskaya-mobilnost) Retrieved from <http://edugid.ru/spravochnik-abiturs/499-chto-takoe-akademicheskaya-mobilnost> [in Russian].
6. Coyle D. (2015). *Content and Language Integrated Learning Motivating Learners and Teachers*. Retrieved from (<http://blocs.xtec.cat/clilpractiques1/files/2008/11/slrcoyle.pdf>).
7. Marsh D. (2002). *Content and Language Integrated Learning: The European Dimension – Actions, Trends and Foresight Potential*. Retrieved from (<http://europa.eu.int/comm/education/languages/index.html> (Access Date: 30.01.2015).

Denysenko I. I., Tarasiuk A. M. Foreign language as a tool for professional mobility development under european integration

The article deals with the aspects of professional mobility formation of future specialists in the conditions of European integration by means of a foreign language. The author considers the term «academic mobility» as one of the components of social mobility, as an integrative quality of the student's readiness and ability to qualitatively and quickly master basic (invariant) and professional (variational) competences; continuous increase of the competence level in various types of the future professional activity, successful career development; definition of own trajectory of professional development and effective activity in different socio-professional communities, student's self-realization in future profession and life.

It is noted that the potential of foreign language is not fully used, since the training of this discipline is conducted almost separately with the formation of professional competence of the future specialist, there is a lack of educational and methodological support for the purposeful professional competence formation of students by means of a foreign language.

Based on the analysis of the practical experience of foreign language course teaching in foreign higher educational establishments on the basis of content-language integrated learning CLIL (Content and Language Integrated Learning), the advantages of innovative learning aimed at meeting the vocational and educational needs of students, the development of professional mobility and creative mobility are considered.

It is concluded that the study of foreign language and non-linguistic subject is at the same time an additional tool for achieving high educational results, CLIL technology is an innovative approach of teaching foreign languages in high school, which allows to solve not only the problem of professional mobility of future professionals, but also will significantly increase students' motivation to learn a foreign language, develop their skills to knowingly and freely use a foreign language in the process of professional communication; expand students' outlook, knowledge and acceptance of other cultures and values; to form and improve linguistic and communicative competences through the study of foreign language, to overcome the speech barrier both for students and for teachers.

Key words: *academic mobility, European integration, European Transfer and Accumulating System (ECTS), Content and Language Integrated Learning (CLIL), communicative competence, foreign language, higher educational establishment.*